

**HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN
TỈNH QUẢNG TRỊ**

Số: **111** /BC-HĐND

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Quảng Trị, ngày 24 tháng 10 năm 2022

BÁO CÁO

**Kết quả giám sát tình hình triển khai
và kết quả thực hiện công tác giải phóng mặt bằng, bồi thường
và tái định cư các dự án trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2016 - 2021**

Kính gửi: Thường trực Hội đồng nhân dân tỉnh.

Thực hiện Nghị quyết số 103/NQ-HĐND ngày 16/3/2021 của HĐND tỉnh phê duyệt chương trình giám sát năm 2022; Quyết định số 12/QĐ-HĐND ngày 22/02/2022 của Ban Kinh tế - Ngân sách HĐND tỉnh thành lập Đoàn giám sát về tình hình thực hiện công tác giải phóng mặt bằng, bồi thường và tái định cư các dự án trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2016-2021. Trên cơ sở báo cáo của Đoàn giám sát, Ban Kinh tế - Ngân sách báo cáo kết quả giám sát như sau:

1. Công tác chỉ đạo, triển khai

Qua thực tiễn công tác chỉ đạo, triển khai thực hiện công tác giải phóng mặt bằng, bồi thường và tái định cư các dự án đã được các cấp chính quyền đặc biệt quan tâm; UBND tỉnh chủ động tham mưu Tỉnh ủy ban hành Chỉ thị số 10-CT/TU ngày 27/9/2021 về tăng cường lãnh đạo của cấp ủy đảng đối với công tác giải quyết khiếu nại, khiếu kiện hành chính liên quan đến lĩnh vực quản lý nhà nước về đất đai, GPMB và nhiều văn bản chỉ đạo, điều hành, giải quyết, hướng dẫn các địa phương thực hiện tốt công tác GPMB các công trình, dự án theo đúng quy định của Luật đất đai năm 2013; kịp thời ban hành các chính sách về bồi thường, hỗ trợ, tái định cư đảm bảo quyền lợi, tính chính xác, công khai minh bạch tạo được sự đồng thuận thống nhất cao của các tổ chức, hộ gia đình, cá nhân bị ảnh hưởng. Tập trung chỉ đạo các Sở, ngành có liên quan hướng dẫn, tháo gỡ vướng mắc cho các địa phương trong công tác bồi thường, hỗ trợ và tái định cư khi Nhà nước thu hồi đất khi thực hiện các dự án đầu tư công, các dự án tại Khu Công nghiệp Quán ngang, Khu Công nghiệp Nam Đông Hà, Khu kinh tế Đông Nam; đặc biệt là công tác bồi thường, GPMB đối với các dự án trọng điểm ở các huyện, thị xã, thành phố như như dự án mở rộng Quốc lộ 1 đoạn đi qua tỉnh Quảng Trị, dự án đường trục dọc Khu Kinh tế Đông Nam, dự án Khu tái định cư Hải An, đường tránh phía Đông thành phố Đông

Hà. UBND cấp huyện chủ động tham mưu Huyện ủy, HĐND cùng cấp ban hành các nghị quyết chuyên đề về công tác giải phóng mặt bằng, bồi thường và tái định cư như Thành phố Đông Hà, huyện Hải Lăng; ban hành nhiều văn bản chỉ đạo điều hành, kiến nghị các ngành, các cấp xem xét, giải quyết. Các chủ đầu tư triển khai thực hiện đầy đủ quy trình và quy định về công tác giải phóng mặt bằng, bồi thường và tái định cư để thực hiện dự án đầu tư theo quy định, đảm bảo chính xác, công khai minh bạch tạo được sự đồng thuận thống nhất cao của các tổ chức, hộ gia đình, cá nhân bị ảnh hưởng, đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp của người bị thu hồi đất và tài sản gắn liền với đất. Thành lập Ban chỉ đạo giải phóng mặt bằng cấp tỉnh, cấp huyện, tổ công tác đặc biệt của UBND tỉnh, hội đồng bồi thường, giải phóng mặt bằng để kịp thời giải quyết các vướng mắc, khó khăn, góp phần đẩy nhanh công tác GPMB, kịp tiến độ bàn giao mặt bằng để thực hiện các dự án trọng điểm trên địa bàn toàn tỉnh.

2. Kết quả thực hiện

Với sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, sự nỗ lực cố gắng đội ngũ cán bộ trực tiếp làm công tác tuyên truyền, vận động, hướng dẫn, tổ chức thực hiện công tác giải phóng mặt bằng, bồi thường và tái định cư nên phần lớn các địa phương đã bàn giao mặt bằng kịp thời cho các chủ đầu tư triển khai các dự án. Để đảm bảo các trình tự theo quy định, việc bồi thường, hỗ trợ và tái định cư phục vụ giải phóng mặt bằng chỉ được thực hiện khi các dự án được cấp có thẩm quyền phê duyệt chủ trương đầu tư, quyết định bố trí vốn hoặc quyết định chấp thuận chủ trương đầu tư của cấp có thẩm quyền. Các bước thu hồi đất, chuyển mục đích sử dụng đất - rừng và giao đất cho các chủ đầu tư thực hiện dự án được các cơ quan chuyên môn, chính quyền địa phương các cấp quan tâm, hướng dẫn, hỗ trợ kịp thời, đúng quy định của pháp luật và các văn bản hướng dẫn hiện hành... góp phần đẩy nhanh tiến độ triển khai các dự án như: Dự án mở rộng Quốc lộ 1; đường bộ cao tốc đoạn Cam Lộ - La Sơn; đường dây 500kV mạch 3 Quảng Trạch - Đốc Sỏi, đường dây 220kV Đồng Hới - Đông Hà, Đông Hà - Huế, đường dây 220kV Đông Hà - Lao Bảo; đường trực dọc Khu kinh tế Đông Nam, đường trực chính khu bến cảng cửa Việt kết nối Quốc lộ 49C; Bến cảng CFG Nam cửa Việt, Khu cảng xăng dầu Hải Hà, khu bến cảng Mỹ thủy (giai đoạn 1), trung tâm dịch vụ hậu cần và Logistics khu kinh tế Đông Nam, kho xăng dầu Việt Lào; Khu đô thị sinh thái biển AE Resort - Cửa Tùng, dự án Khu thương mại dịch vụ và nghỉ dưỡng cao cấp Nữ hoàng bãi dài Cửa Tùng 2 và một số dự án ở khu kinh tế Đông Nam; nhóm các dự án điện mặt trời LIG - Quảng Trị, các dự án điện gió ở địa bàn huyện Hướng Hóa; các dự án BIIG2 trên toàn tỉnh, đường nối cầu An Mô vào khu lưu niệm Tổng bí Thư Lê Duẩn; chỉnh trang đô thị

thành phố Đông Hà, phát triển đô thị dọc hành lang tiêu vùng sông Mê Kông, Khu đô thị Bắc sông Hiếu, Khu đô thị phía Đông đường Thành Cố, Khu đô thị thương mại - dịch vụ Nam Đông Hà, Khu đô thị Nam Đông Hà giai đoạn 3, đường vành đai phía Tây thành phố Đông Hà, đường Trần Bình Trọng, đường Trường Chinh, công viên mini phường 2, Khu đô thị sinh thái Nam Đông Hà... Công tác bồi thường, GPMB có liên quan đến quyền, lợi ích chính đáng của người bị thu hồi đất, bên cạnh đại đa số các tổ chức, hộ gia đình, cá nhân đồng thuận thống nhất cao về chủ trương, chính sách của Nhà nước; tuy nhiên, vẫn còn một số ít hộ gia đình, cá nhân chưa thống nhất về chính sách bồi thường; một số địa phương chưa thực sự quan tâm đến công tác quy hoạch, kế hoạch xây dựng các khu tái định cư để bố trí cho các hộ dân phải di dời... làm chậm tiến độ giải phóng mặt bằng để bàn giao đất cho các chủ đầu tư triển khai dự án, dẫn đến tỷ lệ giải ngân thấp so với kế hoạch đề ra, hệ lụy là thời gian thực hiện dự án kéo dài, làm tăng tổng mức đầu tư, thậm chí một số dự án bị Trung ương thu hồi vốn.

Đã ưu tiên bố trí vốn cho các hạng mục phục vụ công tác giải phóng mặt bằng sau khi có quyết định giao vốn của cấp có thẩm quyền nhằm đẩy nhanh tiến độ, nâng cao hiệu quả sử dụng vốn đầu tư, đồng thời hạn chế việc điều chỉnh kế hoạch vốn nhiều lần trong năm của dự án. Trong giai đoạn 2016 - 2021, UBND tỉnh phê duyệt chủ trương đầu tư Dự án Khu tái định cư xã Hải An (giai đoạn 1); Dự án Khu tái định cư xã Hải Khê và đường vào khu tái định cư (giai đoạn 1); Dự án Xây dựng hạ tầng kỹ thuật khu tái định cư phục vụ Khu kinh tế Đông Nam Quảng Trị; Dự án Giải phóng mặt bằng tạo quỹ đất sạch phục vụ đấu giá QSD đất dự án Khu đô thị thương mại - dịch vụ Nam Đông Hà; Dự án Nghĩa trang phục vụ di dời mộ Khu vực Bắc sông Hiếu với tổng mức đầu tư khoảng 521 tỷ đồng. Đến nay, các dự án đã hoàn thành đúng tiến độ, đảm bảo bàn giao mặt bằng sạch phục vụ triển khai các dự án phát triển kinh tế xã hội của tỉnh.

Việc kiểm tra, thanh tra, giám sát, giải quyết khiếu nại, tố cáo trong quá trình triển khai thực hiện công tác giải phóng mặt bằng, bồi thường và tái định cư được thực hiện khá nghiêm túc, đã kịp thời phát hiện và chấn chỉnh các thiếu sót. Qua phản ánh thực tế của các địa phương, chủ đầu tư hầu hết các công trình, dự án đều có đơn kiến nghị về đơn giá bồi thường thấp (về đất, tài sản gắn liền với đất), phải tiến hành giải thích, vận động, làm rõ những nội dung kiến nghị nhiều lần mới được các đối tượng bị thu hồi đất chấp thuận.

Thực hiện tốt công tác phối hợp giữa chính quyền địa phương các cấp, các đoàn thể và tổ chức làm nhiệm vụ bồi thường GPMB; các cơ quan chuyên môn cấp tỉnh và các Chủ đầu tư đã có sự phối hợp nhịp nhàng kịp thời tham mưu đề xuất giải

quyết nhanh những vấn đề vướng mắc về giá đất, giá nhà cửa, hoa màu và các chế độ hỗ trợ khác cho phù hợp với tình hình thực tế trên địa bàn tỉnh.... Lãnh đạo các địa phương đã có nhiều giải pháp phù hợp, cách làm mới trong bồi thường GPMB, do đó đã huy động được mọi người vào cuộc đạt hiệu quả như tổ chức các cuộc đối thoại trực tiếp với dân để tìm cách tháo gỡ các vướng mắc phát sinh; chỉ đạo thực hiện tốt công tác vận động nhân dân hiểu về chủ trương đầu tư và các chính sách của Nhà nước để nhân dân đồng tình nhận kinh phí bồi thường, sớm bàn giao mặt bằng cho chủ đầu tư.

3. Tồn tại, hạn chế và nguyên nhân

a) Tồn tại, hạn chế

Việc quy hoạch, kế hoạch và triển khai xây dựng các khu tái định cư (TĐC) để bố trí cho các hộ dân phải di dời đảm bảo các điều kiện theo quy định trước khi tổ chức giải phóng mặt bằng thường chậm; thậm chí một số địa phương chưa có quy hoạch, kế hoạch xây dựng các khu tái định cư để bố trí cho các hộ dân phải di dời, làm ảnh hưởng chung đến tiến độ thực hiện công tác bồi thường, GPMB và gây khó khăn cho người dân bị thu hồi đất.

Một số địa phương chưa thực hiện tốt công tác công bố quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất; chưa cập nhật kịp thời các biến động đất đai, đặc biệt là việc chuyển đổi mục đích sử dụng đất.

Công tác thẩm định hồ sơ, thủ tục liên quan đến chuyển mục đích sử dụng rừng, trồng rừng thay thế; sắp xếp, xử lý tài sản công để GPMB thực hiện công trình, dự án còn chậm, thủ tục phức tạp.

Một số chủ đầu tư dự án chưa thực hiện đúng quy trình hoặc chưa thực sự quan tâm đến việc đầu tư xây dựng khu TĐC cho người dân bị thu hồi đất để GPMB.

Sau khi có quyết định phê duyệt của cấp có thẩm quyền nhưng nguồn kinh phí bồi thường có lúc không đáp ứng đủ và kịp thời cũng ảnh hưởng đến tiến độ GPMB để thực hiện các dự án.

Việc khiếu nại của người dân khi có nhà nằm ngoài mốc GPMB nhưng bị ảnh hưởng lớn đến sinh hoạt khi công trình hoàn thành (*Nhà sát đường, thấp hơn so với con đường mới*).

Việc quản lý và sử dụng đất hành lang an toàn đường bộ, đặc biệt là giao đất, cấp giấy phép xây dựng dọc theo đường bộ thuộc trách nhiệm của chính quyền địa phương còn nhiều bất cập làm ảnh hưởng đến việc bồi thường, GPMB và làm gia tăng kiến nghị, khiếu nại khi Nhà nước thu hồi đất.

Một số cơ quan chuyên môn và các đoàn thể ở một số địa phương chưa thực sự vào cuộc, làm hết trách nhiệm của mình trong công tác tuyên truyền, vận động, giải

thích cho người dân hiểu để chấp hành chủ trương, chính sách, pháp luật của Nhà nước liên quan đến công tác GPMB mà xem công tác tuyên truyền, vận động, giải thích là trách nhiệm thuộc về chính quyền địa phương, chủ đầu tư và đơn vị trực tiếp thực hiện công tác GPMB.

Ý thức chấp hành pháp luật của một bộ phận người dân còn yếu (*do thiếu hiểu biết kiến thức pháp luật và do tính toán lợi ích cá nhân*) không chấp hành các quyết định của cơ quan nhà nước có thẩm quyền.

b) Nguyên nhân

* Chủ quan:

Việc chuẩn bị phương án bồi thường, hỗ trợ, tái định cư chưa được các cấp chính quyền quan tâm đúng mức, nhất là phương án giải quyết tạo việc làm mới, chuyển đổi nghề cho người có đất nông nghiệp bị thu hồi; một số địa phương chưa có sự phối hợp chặt chẽ giữa các cấp, các ngành; chưa làm tốt công tác tuyên truyền, vận động, giải thích cho nhân dân hiểu rõ quy định của pháp luật hoặc né tránh, thiếu cương quyết, không giải quyết dứt điểm, làm cho việc giải phóng mặt bằng bị kéo dài nhiều năm; năng lực của một bộ phận đội ngũ cán bộ làm công tác bồi thường, giải phóng mặt bằng còn hạn chế và thiếu chuyên nghiệp.

Một số chủ đầu tư chậm phối hợp để tiến hành hợp đồng thực hiện công tác GPMB hoặc gia hạn hợp đồng và bố trí kinh phí để thực hiện GPMB; không tiến hành thi công xây dựng các công trình sau khi dự án đã hoàn thành công tác GPMB. Các đơn vị tư vấn đo đạc, có một số trường hợp quy chủ thu hồi đất chưa đúng đối tượng sử dụng, loại đất, diện tích thu hồi nên khi triển khai thực hiện công tác GPMB mất thời gian kiểm tra, rà soát để điều chỉnh, bổ sung chủ sử dụng đất đúng thực tế, đúng quy định làm ảnh hưởng thời gian, tiến độ GPMB cũng như dẫn đến việc khiếu nại, kiến nghị của người dân.

Việc quản lý đất đai của chính quyền địa phương có nơi còn chưa chặt chẽ; việc quy chủ, xác định người sử dụng đất chưa chính xác gây ra khiếu kiện kéo dài. Một số người dân chưa đồng thuận cao với một số chủ trương, chính sách của Nhà nước về thu hồi đất, bồi thường, hỗ trợ, GPMB; không phối hợp hoặc có thái độ không hợp tác gây khó khăn trong công tác tuyên truyền, vận động.

* Khách quan:

Chính phủ quy định giá đất để bồi thường theo giá thị trường trong điều kiện bình thường nhưng thực tế giá đất biến động liên tục nên rất khó xác định chính xác để bồi thường.

Trình tự, thủ tục thẩm định hồ sơ, thủ tục liên quan đến chuyên mục đích sử dụng rừng, trồng rừng thay thế; sắp xếp, xử lý tài sản công để GPMB thực hiện công trình, dự án còn kéo dài, phức tạp.

Việc thực hiện các dự án, công trình thông thường được thực hiện khi có vốn đầu tư nhưng công tác thu hồi đất cần phải có kế hoạch sử dụng đất hàng năm được phê duyệt từ đầu năm nên dẫn đến nhiều công trình, dự án có vốn đầu tư tương đối nhỏ, không chủ động được vốn.

Nguồn kinh phí bồi thường của một số dự án không đáp ứng đủ và kịp thời cũng ảnh hưởng đến tiến độ GPMB để thực hiện các dự án.

4. Kiến nghị đề xuất

- **Đối với Quốc Hội, Chính phủ:** Sớm sửa đổi Luật đất đai 2013 và các văn bản hướng dẫn thi hành trong lĩnh vực bồi thường, GPMB khi nhà nước thu hồi đất để kịp thời giải quyết những vướng mắc, bất cập, chồng chéo và điểm nghẽn, nhằm góp phần đẩy nhanh tiến độ thực hiện các dự án.

- Đối với Tỉnh ủy

+ Xem xét ban hành Nghị quyết về tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy Đảng trong công tác giải phóng mặt bằng, bồi thường và tái định cư các dự án trên địa bàn tỉnh.

+ Tiếp tục quan tâm chỉ đạo cấp ủy, chính quyền các cấp thực hiện tốt các chức năng, nhiệm vụ theo thẩm quyền trong lãnh đạo, chỉ đạo, kiểm tra giám sát việc thực hiện chính sách bồi thường, GPMB trên địa bàn.

- **Đối với Hội đồng nhân dân tỉnh, Thường trực HĐND tỉnh:** Thường xuyên giám sát để kịp thời kiến nghị cơ quan cấp trên và giao UBND tỉnh và các cơ quan có liên quan triển khai thực hiện các kiến nghị của Ban Kinh tế - Ngân sách.

- Đối với Ủy ban nhân dân tỉnh

+ Tham mưu Ban cán sự Đảng UBND tỉnh trình Ban Thường vụ Tỉnh ủy trình Tỉnh ủy ban hành Nghị quyết để chỉ đạo đồng bộ công tác giải phóng mặt bằng, bồi thường và tái định cư các dự án trên địa bàn tỉnh.

+ Chỉ đạo Sở TN&MT phối hợp với UBND cấp huyện, các chủ đầu tư tiếp tục tổng hợp các khó khăn, vướng mắc cụ thể cần sửa đổi Luật Đất đai 2013 liên quan đến công tác GPMB, bồi thường hỗ trợ tái định cư để báo cáo Thường trực HĐND tỉnh, Đoàn ĐBQH tỉnh đề xuất Quốc hội, Chính phủ nghiên cứu sửa đổi trong kế hoạch sửa đổi Luật Đất đai và các hướng dẫn vào năm 2023.

+ Chỉ đạo các địa phương nghiên cứu khi lập và phê duyệt các dự án phát triển khu dân cư để đấu giá thu tiền sử dụng đất ưu tiên dành một diện tích nhất định dự

phòng trong khu vực dự án cho công tác bồi thường, hỗ trợ tái định cư tại địa phương để chủ động khi phát sinh dự án giải phóng mặt bằng phải tái định cư.

+ Chỉ đạo các cơ quan chuyên môn, UBND cấp huyện xây dựng kế hoạch, giải pháp khắc phục hạn chế, khó khăn để tập trung cho nhiệm vụ giải phóng mặt bằng, bồi thường và tái định cư các dự án trên địa bàn giai đoạn 2021 - 2025.

+ Nghiên cứu đề xuất cơ quan có thẩm quyền tách Trung tâm phát triển quỹ đất cấp huyện ra khỏi Ban quản lý dự án đầu tư & Trung tâm phát triển quỹ đất để tập trung thực hiện nhiệm vụ GPMB và phát triển quỹ đất ở địa phương.

+ Chỉ đạo các địa phương tiến hành quy hoạch, bổ sung quy hoạch, kế hoạch và triển khai xây dựng các khu tái định cư (TĐC) để bố trí cho các hộ dân phải di dời đảm bảo các điều kiện theo quy định trước khi tổ chức giải phóng mặt bằng.

+ Tăng cường chỉ đạo, giao các cơ quan chuyên môn, UBND cấp huyện thường xuyên thực hiện công tác kiểm tra, thanh tra, giám sát, giải quyết khiếu nại, tố cáo trong quá trình triển khai thực hiện dự án theo phân cấp trên địa bàn.

+ Tăng cường nguồn lực cho công tác quản lý nhà nước về đất đai. Tiếp tục chỉ đạo các cơ quan chuyên môn nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ công chức đảm bảo vững vàng về chuyên môn nghiệp vụ, phẩm chất đạo đức tốt, đảm bảo số lượng để tương xứng với chức năng, nhiệm vụ được giao.

- Đối với UBND cấp huyện, thị xã, thành phố:

+ Thực hiện tốt công tác quy hoạch, công bố quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất; quản lý chặt chẽ và cập nhật kịp thời các biến động đất đai.

+ Tiến hành quy hoạch, bổ sung quy hoạch, kế hoạch và triển khai xây dựng các khu tái định cư (TĐC) để bố trí cho các hộ dân phải di dời đảm bảo các điều kiện theo quy định trước khi tổ chức giải phóng mặt bằng tại địa phương.

+ Cân bằng cung và cầu hợp chay chay ngay từ đầu giữa chủ đầu tư với chính quyền địa phương và tổ chức làm công tác bồi thường, giải phóng mặt bằng nhằm thực hiện đầy đủ quy trình công khai, minh bạch để khắc phục hạn chế đến mức thấp nhất những thắc mắc, khiếu kiện của người có đất bị thu hồi.

+ Nêu cao tính trách nhiệm của chính quyền cấp xã, cấp huyện nơi có đất bị thu hồi. Cập nhật, bổ sung hoàn thành cơ sở dữ liệu đất đai và biến động. Tổ chức làm tốt công tác đo đạc, đăng ký đất đai, cấp Giấy CNQSĐ cho tổ chức, đơn vị, cá nhân trên địa bàn. Đầu tư cho công tác đo vẽ bản đồ, lập, quản lý và chỉnh lý hồ sơ địa chính các xã, thị trấn theo hướng chính quy, hiện đại.

+ Nghiên cứu bố trí thêm cán bộ hoặc cán đội ngân sách để hợp đồng lao động làm công tác bồi thường, hỗ trợ, tái định cư khi Nhà nước thu hồi đất; đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ làm công tác bồi thường, hỗ

trợ tái định cư khi Nhà nước thu hồi đất có hiệu quả, có tính chuyên nghiệp, có trình độ nghiệp vụ và ý thức trách nhiệm cao.

Trên đây là Báo cáo kết quả giám sát tình hình thực hiện công tác giải phóng mặt bằng, bồi thường và tái định cư các dự án trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2016-2021 của Ban Kinh tế - Ngân sách HĐND tỉnh để HĐND tỉnh, Thường trực HĐND tỉnh, UBND tỉnh biết, chỉ đạo và thông báo để các cơ quan, đơn vị, tổ chức có liên quan biết, thực hiện./.

Nơi nhận:

- TTHĐND, UBND tỉnh (b/c);
- Đại biểu HĐND tỉnh;
- Các Ban HĐND tỉnh;
- VP: TU, Đoàn ĐBQH&HĐND, UBND tỉnh;
- Sở: TN&MT, KH&ĐT, TC, Ban QLKKT tỉnh;
- UBND các huyện, thị xã, thành phố;
- Các Ban QLDA ĐTXD cấp tỉnh;
- Đài PTTH và Báo Quảng Trị;
- Lưu: VT.

**TM. BAN KINH TẾ - NGÂN SÁCH
TRƯỞNG BAN**

Nguyễn Đăng Ánh